

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Exorcismorum

Eynatten, Maximilien de

Antverpiae, 1626

Instructio II. De varijs signis & effectibus, ex quibus quis dignoscitur
dæmoniacus vel maleficiatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40734

4 MANVALIS EXORCISMORVM
nario, memor exempli filiorum Sceuæ Iu-
dæi Act. 19. qui malè & infeliciter hac po-
testate abusi fuerunt.

Non temerè aut facilè Exorcista iudica-
bit vexatum aliquem, etiamsi miris & extra-
ordinariis, vt ipsi apparebit, modis vexetur,
esse energumenum aut maleficiatum: sed
negorium seriò perpendet ex signis & indi-
ciis, de quibus infra; omnesque circumstan-
tias prudenter obseruabit. Multò minùs
morbos tam hominum quàm animalium,
etiam insolitos, & ipsi incognitos, aut dama-
na frugibus & aliis bonis externis obuenien-
tia, statim incantationibus aut maleficiis at-
tribuet; nec afflictos hoc opinantes in illa
mox opinione relinquet aut confirmabit;
aut afflictorum huiusmodi vicinis aut aliis
notis vel ignotis imputabit, aut imputari
permittet: sed omnem sinistra opinionem
aut suspicionem contra proximũ, ab eorum
animis amouebit; vt hac ratione tollat &
auertat rixas, inimicitias, odia, & his peiora.

INSTRUCTIO II.

*De variis signis & effectibus, ex quibus quis
dignoscitur demoniacus vel maleficiatus.*

QUONIAM multa signa obsessorum &
maleficatorum, sunt communia cum
morbis & infirmitatibus naturalibus; quia
demon

demon vt creaturas Dei in odium traducat, vel vt facilius ipse lateat, sepe miscet se morbis naturalibus, non statim Exorcista suo iudicio, vel ipsorum afflictorū dictis credet, vel iudicabit aliquem esse obsessum aut maleficiatum: sed circumspiciet & perpendet singula prudenter; suumque habebit recursum ad peritos Medicos & Theologos. Si deprehendat malum causari ab humoribus peccantibus, & omnino esse naturale, ostendet & persuadebit id ipsum afflicto, illumque ad Medicos remittet.

In examine & disquisitione vtrum quis sit obsessus à dæmone corporaliter, iuuabit inquirere causam quare diabolus putetur ingressus: quæ licet aliquando sit solius Dei gloria, & affligentis meriti augmentum; ordinariè tamen in causa sunt peccata, sæpissimè desperatio ex amissione bonorum vel rerum temporalium, vel nimia familiaritas cum dæmone, vel cum hominibus qui cum eodem commercium habent: etiam nimis addictum esse superstitionibus; aliquando mala imprecatio parentum, aut ignoratio earum rerum quibus contra tentationes dæmonum munimur: interdum nimia anxietas vel scrupulositas, per quam ad varias perturbationes miseri homines rediguntur, nisi tempestiuè consulant peritos

6 MANVALIS EXORCISMORVM

Confessarios; prout etiam euenit tentatis aliis variis tentationibus.

Secundò inquireret Exorcista de modo, quomodo putetur ingressus. Solent aliquādo dæmones, antequam corpora ingrediantur, hominibus apparere in aliqua terribili forma, idque de nocte, vel in locis opacis & solitarijs: aliquando somnia horribilia dormientibus immittunt, illosque terrent: quandoque ingrediendo corpora miserabiliter dilacerant. Ingrediuntur aliquando per modum venti, aut in forma muris aut similis animalculi: aliquando videtur quòd quasi vas aquæ frigidissimæ in dorsum effundatur, vel per totum corpus à capite vsque ad pedes aliquid discurrat.

Sed quia in multis hominibus, præsertim feminis, magnam vim habet imaginatio & variæ apprehensiones phantasticæ, quæ mira sæpè operantur in corporibus; his prædictis, & similibus non ita insistet vel semper credet Exorcista, quin alia verisimilia signa requireret concurrentia cum prædictis; qualia quædam ex sacra Scriptura & alijs probatis Auctoribus hîc adiunguntur.

Ex Scriptura sacra patet, aliquos energumenos indies reddi obstinatiores contra Deum, & in ijs quæ ad Dei seruitium spectant, magisque inobedientes, exemplo Saulis

lis

lis 1. Reg. 18. aliquando etiam variis morbis subito afficiuntur, Matth. 8. & 17. Marc. 9. Lucæ 11. strident dentibus; in terram extraordinariè elisi volutantur, & variè affliguntur; spumant ore, ad necem sibi inferendam tentantur; in ignem & aquam aliquando proiciuntur, prout hæc patent ex diuersis Scripturæ locis. Aliquando etiam ad tempus in furorem aguntur, Act. 19. Prætereà obseruabit Exorcista, vtrum vexatus in præsentia rerum sacrarum, vt Crucifixi, Reliquiarum, &c. imò & ipsius Exorcistæ, verè & non fictè turbetur. poterit autem magis præsumi verè turbari, si ignoret præsentiam Reliquiarum vel aliarum rerum sacrarum. Solent etiam omnia spiritalia odio habere. Ecclesiam ingredi nolunt; vel si ingrediantur, statim inde fugiunt. Aqua benedicta vti recusant. Sanctorum imagines, præsertim Crucifixi, aspicere aut deosculari nolunt. Verba sacra nequeunt proferre, nec audire volunt. Si cogantur aliquam cærimoniam Ecclesiæ peragere, vel diuinis interesse officiis, potissimum sanctissimo Missæ Sacrificio, vehementiùs vexantur: & quâdo mentis compotes sunt, optât & fatentur se velle hæc facere, & Sacris interesse, & sacrarum rerum auxilium desiderare; sed esse quippiam in ipsis quod ipsos impediat.

§ MANVALIS EXORCISMORVM

Licet etiam indicium sumere ex oculis & vultu, quos ordinariè habent solito terribiliores. Ex fermocinatione, Si blasphement contra Deum & Sanctos; si conuitiis proximos sine causa proscindant, aliaque absurda præter solitum proferant; maximè si loquantur idiomatibus extraneis, quæ numquam didicerunt vel sciuerunt, aut alios sic loquentes intelligant; si norunt loqui & tractare subtilissimè de profundissimis nostræ Fidei mysteriis, sacras Scripturas interpretari, &c. Si renuntient occulta, aut iam pridem oblita, futura, occulta vel arcana conscientia, vt peccata occulta imaginatio-nesque assistentium; si artes quas numquam didicerunt vel exercuerunt norint. Aliquando etiam econtrà redduntur planè stupidi & insensati.

Non rarò etiam dæmon in aliqua parte corporis palpitando sicut piscis aut formica aut alia forma sentitur. Interdum ipsi afflicti sentiunt per totum corpus inter carnem & pellem discurrentes tamquam formicas. Aliquibus totum corpus quasi continuis acubus pungitur; vel velut flatus à capite ad pedes descendit, & iterùm ascendit. Interdum vesicula in lingua excitatur, quæ confestim disparet, vel plures apparent similes minutis granis. Quibusdam ad gulam dia-
bolus

bolus ascendit, & eam extraordinariè tumefacit, & siccam tussiculam excitat, vel linguam extorquet miris modis; vel eandem exerit ingenti oris hiatu. In aliis diuersorum animalium voces imitatur: aliaque quàm plurima signa facit in corporibus obsessis, quæ facile aduertet prudens Exorcista; illumque reddent moraliter certum de veritate rei, præsertim si plura signa simul concurrant.

Maior est difficultas in quibusdam obsessis, in quibus dæmones sub specie diuersarum infirmitatum solent ita latere, vt difficulter discerni queat, vtrum quis sit obsessus, nec ne. In huiusmodi perplexitate & dubio recurret Exorcista ad Deum per preces; ieiuniisque & aliis piis operibus munitus, per exorcismos conabitur spiritibus immundis latentibus vires resistendi auferre. Ad quod conferet, si afflictus etiam ex toto corde se conuertat ad Deum, frequenter confiteatur, & sacram Communionem deuotè suscipiat, & eleëmofynis dandis & aliis piis operibus studeat Exorcistæ opus promouere.

*Ex eruditorum quorundam sententia alia de
ijsdem signis & effectibus* INSTRUCTIO.

SIGNA quibus obsessi dignoscuntur, sunt in triplici genere: quædam pariunt solum suspensionem, alia coniecturam vehementiorem, alia deniq; certitudinem nonnullam.

Primi generis sunt, 1. Mutatio subita in mores ferinos & agrestes. 2. Somnus grauis. 3. Se consecrasse dæmoni. 4. Inuocatio diaboli vt se arripiat. 5. Furia. Fallunt sæpè eiusmodi signa; aliquod tamen indicium faciunt accedentibus aliis, & dant occasionem inquirendi de aliis.

Secundi generis sunt, 1. Barbaræ & insolite vociferationes & ululatus belluini. 2. Horribilis & truculentus vultus. 3. Stupor membrorum, & omnium ferè vitalium operationum priuatio. 4. Ingens inquietudo, adeò vt vno loco nequeat afflictus consistere, sed solitudines quærat, & desertis locis oblectetur. 5. Vires in corpore humano facultatem hominis excedentes. 6. Si variè torqueatur & deiciatur, nunc in ignem, nunc in aquam, nunc ex alto præcipitetur, nunc se cultris laceret, nunc laqueo vel alio modo sibi vitam adimere tentet.

Tertij generis sunt, 1. Peregrinarum linguarum

guarum subitanea scientia extra suspicio-
nem diuini miraculi. idem iudicium de
scientia legendi, scribendi, cantandi arti-
ficiosè. 2. Si loquantur de rebus sublimibus
quas non didicerunt. 3. Si secreta reuelent
quæ scire non potuerunt homines sed dæ-
mones, vt sunt occulta peccata: aut referūt
quædam quæ locis distantibus fiunt. Vt ta-
men hoc signum certum sit, debet abesse
suspicio pacti cum dæmone, quale habent
diuinatores, qui similia produnt, & tamen
possessi non sunt. 4. Si postquam cessant
vexari, nesciant respondere de his occultis
de quibus locuti sunt: signum enim est, non
tam ipsos quàm dæmones per ipsos fuisse lo-
cutos. 5. Si omnino prohiberi nequeant
ne loquantur. 6. Si iussi inuocare Dei no-
men, nomen I E S V, aut alicuius Sancti, id
facere nequeant: si recitare non possunt
Psalmum aut Orationem aliquam deuo-
tam: si concutiantur, terreantur, impatien-
tes fiant, blasphement adhibitis Reliquijs
Sanctorum, aut Agno Dei, cereo benedi-
cto, Cruce fronti impressa, aspersi Aqua be-
nedicta, adhibita sacra Eucharistia, aut in
aurem pronuntiato versiculo illo Cantici
Moyfi: Deum qui te genuit dereliquisti, &
oblitus es Domini creatoris tui. si exorci-
smos non ferant, si ad ingressum Ecclesiæ
tumul-

tumul-

12 MANVALIS EXORCISMORVM
tumultuentur: denique si Euangelium au-
dire, diuinis interesse vix cogi possint.

INSTRUCTIO III.

*De signis & effectibus maleficij, & quomo-
do discerni possint maleficia ab aliis natu-
ralibus morbis.*

PRÆTER ea quæ dicta sunt superiori
Instructione, quæ huic etiam quæstioni
ex parte deseruiunt, obseruabit curam ani-
marum habens, vel Exorcista, maiorem esse
incertitudinem signorum maleficij quàm
possessionis aut obsessionis: proinde cautè
& circumspectè in hoc negotio procedet, ne
cadat in varia inconuenientia præcipitanti
suo iudicio (de quibus latius in Instructio-
ne I.) nec facilè de huiusmodi malis abso-
lutè aliquid statuet sine præuio cõsilio Me-
dicorum: verùm, quia experientia docet,
plerosque Medicos ferè omnia mala & ac-
cidentia hominibus obuientia attribuere
noxiiis dispositionibus corporum, & rarissi-
mè iudicare aliquem veneficio diabolico
infectum, Exorcista non semper ita absolu-
tè stabit iudicio Medici; quin etiam ex si-
gnis & indiciis infrà positis, & aliis variis cir-
cumstantiis, prudenter iudicabit de huius-
modi malis, consultis in grauioribus peri-
tiori-